

LVM:n ajankohtaiskatsaus

Sote- ja maakuntauudistuksen
vastuuvalmistelijoiden verkostotapaaminen

31.10.2017, Kuntatalo

LVM LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Liikennetehtävien järjestäminen

- Kaikissa tulevaisuuden ratkaisuihin huolehditaan siitä, että liikenneverkon yhtenäisyys säilyy
- Liikenneverkon rahoitus, omistajuus ja ohjaus säilyvät LVM:n hallinnonalalla
- Ely-keskusten liikennetehtävät siirtyvät pääsääntöisesti maakuntiin (325 htv), paitsi:
 - Valtakunnalliset liikennetehtävät 88htv siirtyisivät LVM:n hallinnonalalle Liikennevirastoon.
 - Liikenteen elinkeinoluvat siirtyvät Trafiin (25htv, 1.7.2018)

Maakuntalaki 6 § Maakuntien liikennetehtävät

- liikennejärjestelmän toimivuus
- liikenneturvallisuus
- tie- ja liikenneolot
- alueellinen tienpito
- maankäytön yhteistyö
- toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun
- yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta koskevat valtionavustustehtävät

Maakuntalaki 6 § Maakunta voi lisäksi hoitaa

- liikennepalveluiden maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä samoin kuin sitä koskevia valtionavustus-tehtäviä (lukuun ottamatta kunnallisten ja seudullisten viranomaisten liikenteen suunnittelua ja järjestämistä)
- saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä

LVM:n erillislait maakuntauudistuksen täytäntöönpanemiseksi

1. Maantielain muuttaminen

(laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä)

- Annetaan maaliskuussa 2018

2. Laki liikenteen palveluista

- II-vaihe annettiin 19.10.2017
- maakuntauudistuksen muutokset: keväällä 2018

3. Yksityistielaki

- Annettiin 19.10.2017

1. Maantielain uudistuksen tavoitteet

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä

- Maakuntaudistuksen täytäntöön paneminen: tehtävän siirrot ja muut tarpeelliset muutokset
- Säilyttää valtiolla tieverkon omistajuus sekä tienpitäjän vastuu maantieverkosta, valtion erillisrahoitus sekä maakuntien ohjaus tienpidossa
- Varmistaa valtakunnallinen yhtenäisyys sekä riittävä palvelutaso joka puolella maata (ennakoitavuus, matkojen ja kuljetusten palvelutaso, tienkäyttäjien odotukset)
- Turvata nykyisten keskittämisten kautta saavutetut hyödyt sekä varmistaa asiantuntijuuden säilyminen
- Varmistaa alueellisen liikennejärjestelmäsuunnittelun jatkuvuus ja linkitys valtakunnalliseen suunnitteluun (taustalla liikennepolitiikan tavoitteiden saavuttaminen)

Lausuntokierros

- Lausunnot: Uudistuksen tavoitteisiin ja esitettyihin ratkaisuihin suhtauduttiin pääosin positiivisesti.
- Täsmentämistä ja jatkokehittelyä kaivattiin useisiin kohtiin
- **Keskeisimpiä kysymyksiä:**
 - Maakuntien riittävää itsehallintoa peräänkuulutettiin
 - Esitettiin huoli henkilöstöresurssien riittävydestä ja tienpidon kustannusten noususta
 - Valtakunnallisesta runkoverkosta päättämistä ja maanteitä koskevaa palvelutasosäätelyä kannatettiin
 - Säätelyä liikennejärjestelmäsuunnittelusta kannatettiin
 - Valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa pidettiin tärkeänä
 - Lisäksi erityisesti vaikutusten arviointi, henkilöstön asema, maantien käytön maksullisuus
- Jatketaan valmistelua samoilla peruslähtökohdilla, tarkentaen, täsmentäen ja korjauksia tehden.

Tienpidon järjestämismalli

- Maakuntien tulisi sopia tienpidon tehtävien hoitamisesta yhteistoiminnassa **enintään yhdeksällä tienpidon yhteistyöalueella**
- Maakuntien järjestämisvastuulla oleva **tienpidon rahoitus (ns. erillisrahoitusta) eriteltäisiin maakunnittain** tieverkon ja liikenteen ominaisuuksiin ja muihin olosuhteisiin perustuen niin, että varmistetaan maantieverkon ja sen kunnan yhtenäisyys.
- Liikennevirasto varaisi osan perusväylänpidon tienpidon talousarviomäärärahasta kohdistettavaksi tienpidon valtakunnallisiin tehtäviin, teemaohjelmiin ja äkillisiin tai ennakoimattomiin korjaustarpeisiin.
- Tienpitäjä ja tienpidon yhteistyöalue tekevät tienpidon järjestämiseksi nelivuotisen **tienpidon sopimuksen**.
- Maakuntien ohjaus: 1. Tienpidon sopimus 2. Informaatio-ohjaus 3. Liikennevirastolle tienpitäjänä määräysenantovaltuus

Lausuntopalaute

- Lausunnot: Yhteistyötä pidetään tärkeänä, mutta eri näkemyksiä yhteistyöhön velvoittamisesta ja yhteistyöalueiden määrän rajaamisesta
- Maakunnat korostavat maakuntien tasavertaisen aseman varmistamista yhteistyöalueille, niin ettei yksi maakunta voi päättää toisen puolesta
- Maakunnilla huoli osaavan henkilöstön riittämisestä yhteistyöalueiden lisäksi itse maakuntiin

Maanteiden luokittelu ja palvelutaso

- Säilytettäisiin pääosin nyt voimassa olevan lain mukainen luokittelu
- Uutta luokittelussa olisi, että valta- ja kantatiet lukeutuisivat
 - Valta- ja kantatiet lukeutuisivat pääteihin
 - Seutu- ja yhdystiet lukeutuisivat muihin maanteihin
- Säädetäisiin valtakunnallisesti merkittävän runkoverkon määrittämisestä, josta LVM päättäisi
- Määriteltäisiin palvelutasotavoitteet
 - valtakunnallisesti merkittävälle runko-verkolle:
 - runkoverkkoon kuulumattomille pääteille
 - muille maanteille

Liikennejärjestelmäsunnittelu

- Lakiin lisättäisiin liikennejärjestelmää käsittelevä luku
 - Koskisi kaikkia liikennemuotoja
 - Ei koskisi kunnissa ja kaupunkiseuduilla tehtävää liikennejärjestelmäsunnittelua
 - Lain nimi muutettaisiin: *laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä*
- Tavoitteena edistää pitkäjänteistä liikennejärjestelmäsunnittelua
- Uutena asiana valtakunnallinen liikennejärjestelmäsunnitelma
 - Määrittäisi valtakunnallisesti strategisia pitkän tähtäimen tavoitteita koko liikennejärjestelmälle sekä rahoituksen tasoa ja malleja
 - 10-12-vuotinen, VN päätös
- Maakunnan liikennejärjestelmäsunnitelma
 - Kytkenät muuhun maakunnan, Liikenneviraston ja kuntien suunnitteluun

Toimijoiden roolit ja siirtyvät tehtävät ^{1/2}

Jokaisen 18 maakunnan tehtävät

- Tienpidon yhteistyöalueesta sopiminen muiden maakuntien kanssa
- Maakunnalle valmistellun tienpidon ja liikenteen suunnitelman sekä Liikenneviraston kanssa tehtävän tienpidon sopimuksen hyväksyminen
- Kukin maakunta sopii tiehankkeiden suunnittelukohteista osana tienpidon sopimusta
- Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun johtaminen ja kytkeminen maakunnan muuhun suunnitteluun
- Vastaaminen eri toimijatahojen yhteistyötä liikenneturvallisuustyössä
- Toimivaltainen viranomaisen maakunnan joukkoliikenteen suunnittelussa ja järjestämisessä
- Yksityisteiden valtionavustuksista päättäminen, liikkumisen ohjauksen edistäminen ja saaristoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen (tietyt maakunnat)
- Tietojen tuottaminen

Toimijoiden roolit ja siirtyvät tehtävät ^{2/2}

Tienpidon yhteistyöalueiden tehtävät

- Tienpidon ja rahoituksen suunnittelu
- Tienpidon ja liikenteen suunnitelman ja tienpidon sopimuksen valmistelu
- Maanteiden hankesuunnittelu
- Maanteiden suunnittelun, kunnossapidon ja rakentamisen hankinnat
- Tietojen tuottaminen maantieverkosta

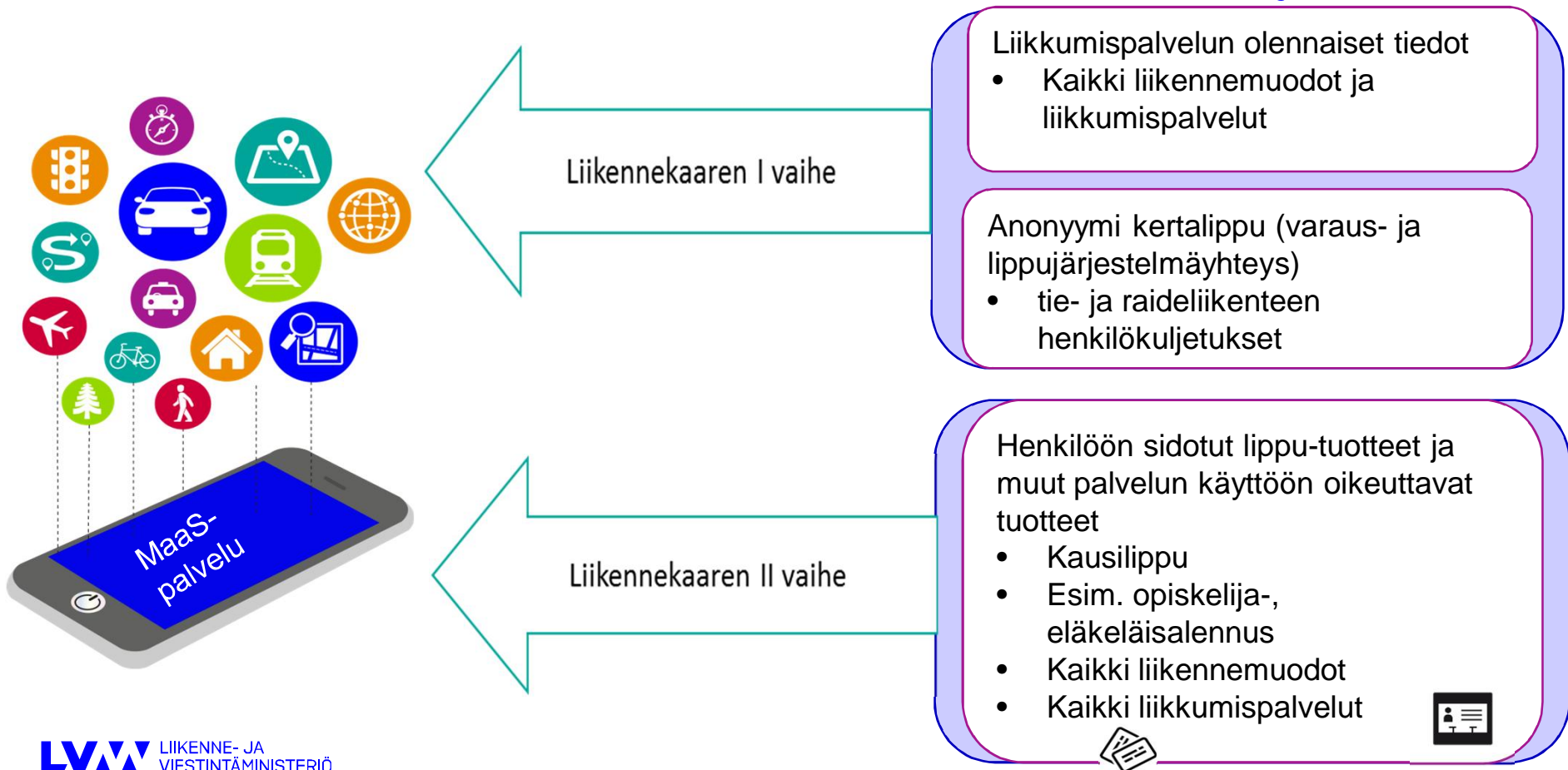
Liikennevirastoon siirtyvät valtakunnalliset tehtävät

- Liikennevirasto on tienpitäjä
- Liikennevirasto vastaisi jatkossa valtiolle maantieverkon omistajuudesta johtuvista tehtävistä sekä tienpidon valtakunnallisista tehtävistä
- Liikennevirastossa nykyisin hoidettavat liikenteenohjaustoiminnot yhtiöitetään valtion osakeyhtiöksi 1.1.2019 alkaen
- Liikennevirastoon ELYiltä siirtyisivät keskitetyt valtakunnalliset tehtävät yht 88htv
 - tienpidon lupatehtävät kokonaisuudessaan n. 40 htv
 - asiakaspalvelutoiminto 12 htv
 - tienvarsitelematiikka 9 htv
 - vahingonkorvaukset ja ajoneuvojen siirrot 9 htv
 - museo- ja perinnetoiminta 1 htv
 - maantielauttaliikenteen järjestäminen 2 htv
 - hoidon alueurakoiden kilpailutuksen ohjaus ja tuki 2 htv
 - tie- ja ratamaanhankinta ja kiinteistöjen hallinta 13 htv

2. Laki liikenteen palveluista

- Ø Maakunta voi hoitaa liikennepalveluiden maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä samoin kuin sitä koskevia valtionavustustehtäviä (maakuntalain 6 § 2 momentti)
- Ø Liikennemarkkinoita koskeva tieto digitaaliseksi, avoimeksi ja yhteentoimivaksi
- Ø Asiakkaalle uusia ja parempia palveluita → itsepalvelusta todelliseen palveluun
- Ø Uusia liiketoimintamahdollisuuksia yrityksille
- Ø Lupajärjestelmän keventäminen
 - Markkinoille tulon helpottaminen
- Ø Säästöjä yhteiskunnalle, asiakkaalle ja yrityksille

Liikennekaari mahdollistaa saumattomat matkaketjut

3. Yksityistielain uudistus tarpeen

Ø Yksityisteitä Suomessa yhteensä n. 360 000 km

Ø Nykyinen yksityistielaki vuodelta 1962

Ø Väestö- ja ikärakenteen muutos, digitalisaatiokehitys

Ø Metsätalouden kuljetusten kasvava merkitys

Ø Laki vaatii selkiyttämistä

Ø Yksityisteiden valtion-
avustustehtävä maa-
kunnille

Yksityistielain uudistamisen tavoitteet

- Ø Elinkeinoelämän kuljetusten turvaaminen
- Ø Yksityisteiden varrella sijaitsevan asutuksen edellyttämän liikkumisen turvaaminen
- Ø Uuden elinkeinotoiminnan syntymiseen ja yksityistienpidon ammattimaistumiseen kannustaminen
- Ø Kuntien tehtävien vähentäminen tielautakuntien lakkauttamisella
- Ø Omatoimisuuteen ja toimeliaisuuteen kannustaminen sekä hyötyjä maksaa -periaatteen korostaminen
- Ø Norminpurku

Rahoitus

- Rahoituslaissa lähdetään siitä, että alueellinen tieverkko säilyy valtion omistuksessa ja rahoitus säilytetään LVM:n pääluokassa (noin 508 ME, vuoden 2016 taso)
- Liikennetehtävien rahoitus jakaantuu maakuntauudistuksessa yleiskatteelliseen ja erillisrahoitukseen
- Yleiskatteellisena rahoituksena joukkoliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen, liikkumisen ohjaus, eräiden lentopaikkojen rakentaminen ja ylläpito.
- Suurin osa liikenteen rahoituksesta olisi tarkoitus toteuttaa erillisrahoituksena, esimerkiksi tienpito, saaristoliikenne ja yksityistiet

LVM:n maakuntaudistuksen koordinaatioryhmä

- strategiajohtaja Taina Pieski, pj
- lainsäädäntöjohtaja Silja Ruokola
- talousjohtaja Jaana Kuusisto
- hallitusneuvos Matleena Kurki-Suutarinen
- liikenneneuvos Mervi Karhula
- liikenneneuvos Kimmo Kiiski
- hallitussihteeri Iida Huhtanen
- neuvotteleva virkamies Katariina Kilpeläinen
- neuvotteleva virkamies Anna Similä
- erityisasiantuntija Mikko Nygård
- ylitarkastaja Kaisa Kuukasjärvi
- viestintäpäällikkö Saara Reinimäki
- järjestelmäasiantuntija Jan Elho

Kiitos!

LVM LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

125

LVM
1892-2017

*Suomi
Finland*
100

21